

КРЕДИТ МОДУЛ ТИЗИМИДА МУСТАҚИЛ ИШЛАР ТАШКИЛ ЭТИШНИНГ НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ

Уринова Азиза Зиядуллаевна

Бухоро муҳандислик-технология институти ассистенти

aziza.urinova.88@mail.ru

АННОТАЦИЯ

Ушбу мақолада Ўзбекистон Республикасининг кредит таълим тизимида ўттиш таълим соҳасининг даражалари, бошқичлари, мустақил ишларни ташкил этиш таҳлилари келтириб ўтилган.

Калит сўзлар. *кредит, модул, мустақил иш, илмий-тадқиқот, мустақил ижодий, касбий компетентсиялар.*

АННОТАЦИЯ

В данной статье представлены уровни, этапы перехода на кредитную систему образования Республики Узбекистан, анализ организации самостоятельной работы.

Ключевые слова. *кредит, модуль, самостоятельная работа, исследование, самостоятельное творчество, профессиональные компетенции.*

THEORETICAL FOUNDATIONS OF ORGANIZING INDEPENDENT WORK IN A CREDIT-MODULAR SYSTEM

ANNOTATION

In this article, the levels, stages of the transition to the credit education system of the Republic of Uzbekistan, the analysis of the organization of independent work are presented.

Keywords. *Credit, module, independent work, research, independent creative, professional competencies,*

КИРИШ

Республикамизда сўнгги йилларда деярли ҳамма соҳаларда туб ислоҳатлар олиб борилмоқда. Айниқса таълим соҳасида олиб борилаётган ислоҳатлар, олий таълимни тизимли ислоҳ қилишнинг устувор йўналишларини белгилаш, замонавий билим ва юксак маънавий-ахлоқий фазилатларга эга, мустақил фикрлайдиган юқори малакали кадрлар тайёрлаш жараёнини сифат жиҳатидан янги босқичга кўтариш, олий таълимни модернизация қилиш, илғор таълим технологияларига асосланган ҳолда ижтимоий соҳа ва иқтисодиёт тармоқларини ривожлантириш бугунги кунинг ҳар бир ёш авлодга муҳим мақсад ва вазифалар қўйилмоқда. Шунга асосланган ҳолда Ўзбекистон Республикаси Президенти М.Ш. Мирзиёевнинг “Ўзбекистон Республикасида юридик таълим ва фанни тубдан такомиллаштириш бўйича қўшимча чора тадбирлар тўғрисида 2020 йил 29 апрелдаги ПФ-5987-сон Фармонига мувофиқ, Олий таълим муассасаларида кредит-модул тизимини жорий этиш ва кредит тўплаш ва қўчиришнинг Европа тизимини жорий этиш йўлда қўйилди. [1]

АДАБИЁТЛАР ТАҲЛИЛИ ВА МЕТОДОЛОГИЯ

Кредит таълими умумевропа таълим тизимининг муҳим таркибий қисми ҳисобланади. Ҳар бир ўқув фанига юклама ҳажмидан, келгусидаги касбий фаолияти учун муҳимлигидан келиб чиқиб кредит бали белгиланади. Талаба ҳар бир фанни муваффақиятли ўзлаштирган тақдирда белгиланган кредитларни олади ва бу кредитлар йиғиндиси унга мос бўлган бакалавр ёки магистрлик даражасини олишга имкон беради.

Кредит таълим тизимига ўтиш Ўзбекистон Республикасининг таълим соҳасининг даражалари, босқичлари, академик даражаларини аниқ баҳолашга имкон беради ва уларни шаффоф, ташҳисланадиган ва тан олинадиган ҳолатда келтирилади. Бу эса жаҳон таълим муҳитида қўшилишнинг бош шартларидан бири ҳисобланади. [2]

Олий таълимнинг асосий вазифаси кредит таълим тизими ўз-ўзини ривожлантириш, инноватсион фаолиятни ўз-ўзини тарбиялаш қобилиятига эга бўлган мутахассиснинг ижодий шахсини шакллантириш. Бунинг учун талабани пассив билим истеъмолчисидан муаммони шакллантириш, уни ечиш йўллари таҳлил қилиш, оптимал натижани топиш ва унинг асослилигини исботлай оладиган фаол билим яратувчига ўтказиш зарур.

НАТИЖАЛАР

Олий таълим тизимида амалга оширилаётган ислохотлар нуқтаи назаридан, биринчи навбатда, иккита асосий муаммони ҳал этишга қаратилган талабалар билан ишлашнинг аҳамияти ортиб бормоқда. Бу, биринчидан, ўқувчиларнинг фанни ўрганишга бўлган қизиқишини уйғотиш, иккинчидан, ўз-ўзини самарали ўрганишга таянган ҳолда, бўлажак мутахассисларнинг ижодий қобилиятларини ривожлантиришдир. Шу сабабли кейинги йилларда олий таълимнинг ўзига хос хусусияти ўқув жараёнида талабаларнинг мустақил ишлари салмоғининг ортиб бориши бўлди. Айти пайтда мустақил ишлар олий таълим муассасаларининг кундалик амалиётига фаол жорий этилмоқда. Университетларда ўқитишнинг кредит таълим технологиясида талабаларнинг мустақил ишларини ташкил этиш ва мустақил иш ўқув вақтининг 60% ни олади.

МУҲОКАМА

Талабаларнинг мустақил ишлари улушининг кенгайиши ўқув жараёнига муаммоли-изланиш характерини беради, чунки талабаларнинг касбий йўналтирилганлиги ва ортиб бораётган даражага эга бўлган вазифаларнинг яхлит тизимини мустақил ҳал қилишда фаолроқ иштирок этиши мавжуд. Долзаблиги бу талабанинг мустақил иши бўлажак битирувчининг янада мураккаб фаолият турлари, усуллари ва мазмуни учун зарур бўлган қобилиятларини ўз-ўзини ривожлантиришни таъминлайди.[3-4]

Аксарият олимларнинг фикрича, мустақил ишнинг мақсади - илгари олинган назарий билимлардан фойдаланган ҳолда ўқув, касбий ва илмий-тадқиқот муаммоларини ҳал қилишда мустақил ижодий фаолият кўникмаларини эгаллаш, зарур умумий маданий ва касбий компетентсияларни эгаллаш, улар бутун ҳаёти давомида яхшилашлари керак. Ўқиш жараёнида талаба мустақил равишда билим олишга, билиш фаолияти усулларини ўзлаштиришга, олган билим, кўникма ва эғаликларини амалий фаолиятда қўллашга ўрганиши керак. [5-6]

ХУЛОСА

Кридет модуль тизимида, мустақил иш узлуксиз таълимнинг давлат миқёсидаги муҳим вазифаси сифатида қаралаётган бир пайтда, жамиятимизнинг босқичма-босқич ривожланишини ҳал қилувчи томонларидан биридир. Бу кечикиб бўлмас даражада республикамиздаги таълим муассасаларининг вазифасининг айрим қисмларини қайта кўриб чиқишни, шу асосда мустақил таълимни ривожлантиришни тақозо этади. Таълим олувчилар мустақил таълим жараёнида олган билимлари ҳисобига бундан кейин доимо ўз савиялари, малака ва кўникмаларини мукамаллаштириб боради. Бундай ҳолатда мустақил таълим шахснинг ишида, ўқишида, шахсий ҳаётида ва турли соҳалардаги ҳаётий лавҳаларида ўз имкониятларининг тўла амалга оширишларига ҳамда жамиятга кўпроқ фойда келтиришларига хизмат қилади. Умуман, таълим жараёнида мустақил фаолиятнинг элементларидан фойдаланиш ўқув жараёнини бойитишга, талабалар чуқур билим олишини таъминлашга, фикрлаш қобилиятини ўстириш ва кенгайтиришга ҳамда таълимнинг асосий мазмунли қисмини мустаҳкамлашга хизмат қилади. [7-8]

АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти М.Ш. Мирзиёевнинг “Ўзбекистон Республикасида юридик таълим ва фанни тубдан такомиллаштириш бўйича қўшимча чора тadbирлар тўғрисида 2020 йил 29 апрелдаги ПФ-5987-сон Фармони.
2. Усмонов Б.Ш. Хабибуллаев Р.А. Олий ўқув юртларида ўқув жараёнини кредит модул тизимида ташкил қилиш. Ўқув қўлланма Тошкент 2020 йил
3. Бабанский К. Метод обучения в общеобразовательной школе . Москва (1985). Стр. 16-18.
4. Уринова А. З. ТЕХНОЛОГИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ ПРОИЗВОДСТВА КАРАКУЛЬСКОЙ ПРОДУКЦИИ //Вестник науки. – 2023. – Т. 3. – №. 5 (62). – С. 972-977.
5. Уринова А. З. Усовершенствование технологии разработки и применение жирующих композиций кожи //Вестник науки. – 2022. – Т. 3. – №. 3 (48). – С. 131-136.
6. Уринова А. З., Мустакимова Х. М. РАЗРАБОТКА ЖИРУЮЩИХ КОМПОЗИЦИЙ, ПРИМЕНЯЕМЫХ В КОЖЕВЕННО-МЕХОВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ //Вестник науки. – 2022. – Т. 3. – №. 3 (48). – С. 137-144.
7. Уринова А. З. и др. Виды сварных соединений и их применение в швейном производстве //Молодой ученый. – 2016. – №. 7. – С. 201-204.
8. Shodiev Z. et al. Determination of heat efficiency in drying cotton raw materials in cotton grinding factories //Journal of Physics: Conference Series. – IOP Publishing, 2022. – Т. 2388. – №. 1. – С. 012177.